Komission direktiiviehdotus digitaalisten välineiden ja prosessien käytön laajentamiseksi ja parantamiseksi yhtiöoikeuden alalla

Talousvaliokunta 8.9.2023

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Yhtiöoikeusdirektiivi

- **Ehdotuksen muutokset kohdistuisivat pääasiallisesti kodifioituun yhtiöoikeusdirektiiviin (EU) 2017/1132**
  - Direktiivin soveltamisalana Suomessa osakeyhtiöt ja niiden sivuliikkeet
  - Yhtiöoikeusdirektiivissä säädetään yritysrekistereiden yhteenliittämisjärjestelmästä (BRIS), jonka kautta yritysrekisterit vaihtavat keskenään tietoja sekä jonka kautta tietoja asetetaan saataville Euroopan oikeusportaalista
- **Yhtiöoikeusdirektiiviä on aikaisemmin muutettu direktiivillä (EU) 2019/1151 siltä osin kuin on kyse digitaalisten välineiden ja prosessien käytöstä yhtiöoikeuden alalla**
  - Osakeyhtiö tulee voida perustaa ja sivuliike rekisteröidä rajat ylittävästi sähköisesti
  - Tietojenvaihtoa yritysrekistereiden välillä lisättiin
  - Maksuttomasti saatavilla olevia kaupparekisteritietoja lisättiin

Direktiiviehdotus COM(2023) 177 lopullinen

- **Komissio on 29.3.2023 antanut direktiiviehdotuksen digitaalisten välineiden ja prosessien käytön laajentamiseksi ja parantamiseksi yhtiöoikeuden alalla**
  - Kyse on direktiiviin 2019/1151 nähden siinä säädetyn laajentamisesta ja päivittämisestä
    - Pääasiallinen sääntelyn kohde Suomessa kaupparekisteri sekä suoraan tai välillisesti yritykset. Myös muut viranomaiset erityisesti siltä osin kuin hyödyntävät yritysrekistereitä koskevia asiakirjoja
  - Valtioneuvosto on antanut ehdotuksesta eduskunnalle kirjelmän U 4/2023 vp sekä jatkokirjelmän UJ 20/2023 vp
  - Direktiiviehdotuksen keskeiset ehdotukset kohdistuvat seuraaville osa-alueille

1. Yritysten hallinnollisen taakan vähentäminen
2. Yritystoimintaan liittyvän läpinäkyvyyden parantaminen
3. Yritysrekisteritietojen luotettavuuden parantaminen

Hallinnollisen taakan vähentäminen

- **Perustettaessa sivuliikettä tai tytäryhtiötä toiseen jäsenvaltioon, ei olisi velvollisuutta toimittaa pääliikkeen/emon rekisteriin jo toimitettuja tietoja uudelleen**
  - Tiedot välitettäisiin jäsenmaiden kesken BRIS:ssä
- **Otettaisiin käyttöön yhteinen EU-yhtiötodistus vrt. kaupparekisteriote**
- **Lisäksi otettaisiin käyttöön digitaalinen valtakirja yhtiöoikeusdirektiivin kontekstissa**
  - Tarkoitetaan muun kuin suoraan yritysrekisteriin merkityn vastuuhenkilön edustamisoikeutta yhtiöoikeusdirektiivin kontekstissa
- **Yhteensovitus eurooppalaisesta digitaalisesta identiteetistä säädettävän kanssa (the European Digital Identity Wallet)**
- **Muodollisuuksien poistaminen**
  - Tarkoitetaan yritysrekisteristä saaduilta asiakirjoilta edellytettyjen legalisointijen ja vastaavien muodollisuuksien poistamista direktiivin edellytysten täyttyessä
- **Vähennetään velvollisuutta toimittaa käännöksiä asiakirjoista, jotka saatu yritysrekisteristä**
  - Keskeisenä yhteinen EU-yhtiötodistus

Yritystoimintaan liittyvän läpinäkyvyyden parantaminen

- **Jatkossa direktiivissä säädettäisiin henkilöyhtiöitä koskevien tietojen julkistamisesta**
  - Myös useat muut kuin tietojen julkistamista koskevasta säännökset tulisivat sovellettavaksi henkilöyhtiöihin, kuten tietojen ajantasaisuutta tai yhteistä yhtiötodistusta koskevat vaatimukset
- **Uusina tietoina ehdotetaan rekisteröitäväksi konsernirakenteet sekä yhtiön keskushallinto ja/tai päätoimipaikka**
- **BRIS, BORIS (edunsaajat) ja IRI (maksukyvyttömyys) liitettäisiin keskitettyyn yhteyspisteeseen**
- **Yhdenmiehen rajavastuuyhtiöistä annettua direktiiviä 2009/102/EY ehdotetaan muutettavaksi siten, että osakkaan henkilöllisyys julkistetaan aina yritysrekisterissä ja tieto asetetaan saataville BRIS:n kautta**

Yritysrekisteritietojen luotettavuuden parantaminen

- **Direktiivissä edellytettäisiin hallinnollista/oikeudellista valvontaa (ja laillisuuden tarkistamista) yritystä rekisteröitäessä perustamisasiakirjojen ja niihin myöhemmin tehtävien muutosten osalta**
- **Rekisteritietojen ajantasaisuutta parannettaisiin siten, että säädettäisiin määräajoista muutosilmoituksen osalta**
  - Määräaika ilmoitukselle 15 työpäivää muutoksesta, rekisteröinnin tulisi tapahtua viidessä työpäivässä
- **Edellytetään sanktiointia, jos velvollisuuksia ei hoideta tai ne hoidetaan myöhässä**
- **Vuotuinen tietojen ajantasaisuuden tarkistamisvelvollisuus**

Vaikutukset (komissio)

- **Säännöksiä sovellettaisiin noin 16 miljoonaan osakeyhtiömuotoiseen ja 2 miljoonaan henkilöyhtiöön jäsenmaissa**
  - Tarkoitus edistää erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten etabloitumista toisiin jäsenmaihin
- **Komissio on arvioinut vuotuisiksi säästöiksi hallinnollisen taakan vähentymisen perusteella 437 Meur**
  - Säästöjen komissio on arvioinut perustuvan pääosin yhteiseen EU-yhtiötodistukseen
  - Toisaalta kertaluontoisiksi kuluiksi yritykselle arvioidaan 311 Meur niiden tietojen osalta, joita ei ole nyt merkitty rekisteriin
    - Nämä on arvioitu johtuvan pääosin keskushallinnon/päätoimipaikan rekisteröimisestä
- **Rekisteriviranomaisille komission mukaan 5,4 Meur kertaluonteiset kulut ja 4 Meur vuotuisten kulujen lisäys**
  - Kuitenkin pelkästään PRH on arvioinut direktiivistä johtuviksi kuluiksi useita miljoonia
- **Täytäntöönpano lainsäädäntöön 24kk -> soveltamiselle 30kk**

Suomen kanta

- **Suomi suhtautuu yleisellä tasolla myönteisesti**

  - Yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseen, yritystoimintaan liittyvän läpinäkyvyyden parantamiseen ja yritysrekisteritietojen luotettavuuden parantamiseen.
    - Toimintaympäristöä tulee kehittää niin, että yritysten toiminta sisämarkkinoilla helpottuu
    - Keinojen tulee olla oikeasuhteisia siten, että keinojen hyödyt ylittäisivät niistä aiheutuvat kustannukset
      - PRH on arvioinut kansallisiksi kustannuksiksi useita miljoonia euroja

Suomen kanta

- **Yksittäisiä ehdotuksia koskevia kantoja**
  - Myönteisesti
    - *Yhden kerran periaatteen toteutumisen edistäminen*
    - *Yhteinen EU-yhtiötodistus ja digitaalinen EU-valtakirja (ottaen huomioon kustannukset / toteutettavuus / tiettyjen rekisteritietojen puute)*
    - *Muodollisuuksien vähentämistä kannatettavaa, huomioiden kuitenkin rekisterin asiakirjojen luotettavuus; keskeiset tiedot yrityksistä oltava virallisella kielellä*
    - *Henkilöyhtiöiden tietojen asettamiseen saataville yhteenliittämisjärjestelmässä ei estettä, kyse ei harmonisoinnista*
    - *Eri rekistereiden yhteenliittämisjärjestelmien keskitettyyn yhteyspisteeseen reunaehdoin (=kustannukset komissiolle)*
    - *Rekisteritiedon luotettavuuden parantaminen tärkeää, tältäkin osin toteutettavuus vielä epäselvää*
      - *Tiukentuvia määräaikavaatimuksia arvioitava suhteessa nyk. lainsäädäntöön ja merkityksellisyyteen*
    - *Sääntelyn suhde/yhteensovittaminen eIDAS asetuksen uudistukseen (digitaalinen henkilöllisyys / lompakko) vaatii vielä selvitystä*
  - *Tässä vaiheessa varauksellisesti*
    - *Konsernirakenteiden rekisteröintiin, keskushallinnon ja päätoimipaikan rekisteröintiin,*
    - *Yhdenyhtiön osakkaan rekisteröintiin kaupparekisteriin*

Työ- ja elinkeinoministeriö
Liisa Huhtala
p. 0295 047062